خراسان روزنامه صبح ایران
سه‌شنبه ۳۱ مرداد ۱۳۹۶ . ۲۹ ذی‌القعده ۱۴۳۸ . شماره ۱۹۶۱۵

اولویت‌های مجمع تشخیص مصلحت نظام در دوره هفتم

ایسنا- آیت‌ا... هاشمی شاهرودی رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام در دیدار سرلشکر سیدیحیی صفوی مشاور عالی فرمانده کل قوا، برنامه ریزی برای حل مشکلات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ایران را در طراحی سیاست های کلان کشور، از اولویت های مجمع تشخیص مصلحت نظام در دوره جدید (دوره هفتم) دانست که در پرتو شناخت دقیق از مسائل روز کشور و با نگاه به آینده منطقه و جهان میسر خواهد شد.

گفت و گو

پژوهشگر ارشد گروه خلع سلاح مرکز تحقیقات استراتژیک:

تل آویو می خواهد پای ایران به مناقشه کره باز شود

تهدیدهای آمریکا و کره شمالی هفته های اخیر به میزان بی سابقه‌ای افزایش یافته است. دو طرف با تعیین نوع واکنش نظامی علیه حریف، چشم انداز درگیری احتمالی را طی روزهای آینده ترسیم کرده و عزم خود را برای اقدام نظامی نشان داده بودند که با اعلام خبر تاخیر حمله کره شمالی به گوام تا حد بسیار زیادی حساسیت ها کاهش یافت. اما هنوز سایه تهدیدات در شبه جزیره کره وجود دارد. به گزارش دیپلماسی ایرانی، دکتر «اسماعیل بشری»، پژوهشگر ارشد گروه خلع سلاح مرکز تحقیقات استراتژیک و کارشناس مسائل شبه جزیره کره و آسیای جنوب شرقی در این باره معتقد است: با توجه به گستردگی ابعاد جنگ در منطقه کره بسیار بعید است این بازیگران در پی تقابل و درگیری نظامی باشند. وی درباره اتهام زنی آمریکا به ایران مبنی بر آزمایش های موشکی تهران در خاک پیونگ یانگ تاکید می کند: این اتهام ها تماما به تبلیغات کشورهایی مانند آمریکا و عربستان سعودی باز می گردد. البته در این میان نباید نقش اسرائیل را هم از نظر دور داشت. «بشری» توضیح می دهد: اتفاقا تل آویو با همان راهکار پیونگ یانگ مبنی بر گرفتن امتیاز از طریق فرافکنی، با در پی گرفتن سیاست غوغاسالارانه به دنبال افزایش تنش و مخدوش کردن نظام فضای سیاسی بین الملل است. مسائلی که در شرق دور در حال وقوع است، اساسا هیچ ربطی به تهران ندارد چون همان طور که گفتم منافعی در افزایش تنش دو کره برای تهران وجود ندارد و اتفاقا کشورهای عربی و آمریکا و اسرائیل با این اتهام زنی ها در صدد باز کردن پای ایران به پرونده جدیدی هستند. کارشناس مسائل شبه جزیره کره تصریح می کند: «شما شاهدید که سیاست های دوگانه و تبعیض آمیزی درباره مسائل آزمایش های هسته ای و موشکی وجود دارد. زمانی که هند و پاکستان دست به آزمایش هسته ای یا موشکی می زنند، کوچکترین واکنشی علیه آن ها صورت نمی گیرد اما درباره برخی کشورها تمام رفتارهای آنان از بحث های نظامی و حتی غیرنظامی مانند حقوق بشر به شدت برجسته سازی و سیاه نمایی می شود، لذا در همین راستا این کشورها و برخی رسانه ها فقط در پی افزایش اتهامات به تهران با سیاه نمایی و پررنگ کردن ایران هراسی، علیه تهران هستند.»

تغییرات جامعه و تهدید های دهه پنجم انقلاب به روایت تئوریسین اصلاحات

تاجیک: فضای مجازی عرصه اصلی سیاست ورزی و اعمال قدرت می شود

محمدرضا تاجیک تئوریسین برجسته اصلاحات درباره موضوع نواصولگرایی و نو اصلاح طلبی به دو چالش اصلی اشاره و راهکار خود برای بازتولید این دو گفتمان را در مصاحبه‌ای تشریح کرد. به گزارش تسنیم، تاجیک درباره موضوع نواصلاح طلبی که پیشتر مطرح کرده بود و همچنین نواصولگرایی گفت: وقتی از یک منظر سیاسی به نو کردن گفتمان می اندیشیم، معنا و مفهوم آن می‌تواند این باشد که ما به گفتمان خود به مثابه یک ابزار قدرت نگاه می کنیم که اگر بتواند با نسل و عصر رابطه برقرار کند و سخت گونگی بیشتری داشته باشد، امکان هژمون‌شدن بیشتری را به ما می‌دهد. وی تصریح کرد: این نگاه می‌تواند از یک منظر صحیح باشد اما جفا به گفتمان است چرا که به گفتمان نگاه ابزاری و به مثابه یک فناوری قدرت نگاه کرده‌ایم و طبیعتا چنین گفتمان‌هایی وقتی در یک مسیر قرار می گیرد، حدیِقف ندارد. چون تغییرشان ابزاری می‌شود. وی درباره بازتولید گفتمانی اصلاحات و اصولگرایی گفت: مشکل نخست فقدان و خلأ خود گفتمان است. تاجیک افزود: یک منظومه معنایی شکل گرفته‌ای که همه دقایق آن همگون، هم راستا و هم سو و قبلا تعریف شده باشد، وجود ندارد بنابراین ذیل هر گفتمانی ۷۲ ملت وجود دارد. وی دومین اشکال را خلأ پدیدآورندگان گفتمان ذکر و تأکید کرد: یعنی کسانی که از این استعداد و توانایی برخوردار باشند و بتوانند یک گفتمان هژمونیک را تولید و بازتولید کنند وجود ندارند و کسانی را که دم از این مسائل می‌زنند، در قد و قامت انجام چنین مهمی نمی‌بینم. این موضوع در دو طرف صدق می کند. این تئوریسین اصلاحات در پیشنهادی به فعالان سیاسی کشور گفت: به نظرم باید یک تیم از عقلای قوم جمع شوند و بیندیشند که چه باید کرد. فهم کنند که جامعه به کدام سمت می‌رود و تخمینی از دهه پنجم انقلاب داشته باشند و فضای جامعه را در این دهه ترسیم، تصویر و تعریف و بر روی یک گفتمان منطبق با این شرایط کار کنند.

■ پیش بینی تاجیک از تغییرات جامعه ایران در دهه پنجم انقلاب

تاجیک در بخش دیگری از این مصاحبه با اشاره به تغییرات پیش روی جامعه ایران گفت: اگر این تغییر، تدبیر نشود، شکل تهدید به خود می گیرد. یعنی باید منتظر باشیم که در دهه پنجم انقلاب اسلامی با شکاف نسلی رادیکال‌تر، سبک زندگی متفاوت‌تر، خرده فرهنگ های مختلف، از خرده فرهنگ زنان تا خرده فرهنگ جوانان و خرده فرهنگ‌های مختلف روشنفکری مواجه باشیم. وی افزود: باید منتظر باشیم که در دهه پنجم انقلاب فضای مجازی عرصه اصلی سیاست‌ورزی و اعمال قدرت شود و با قدرت و سیاست مرسوم فاصله بگیریم. وی با طرح پرسشی افزود: آیا فهم می کنیم که دهه پنجم ما در حال تدبیر توسط بسیاری از قدرت‌های خارجی و داخلی، بازیگران مختلف خارجی و داخلی، بازیگران سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، امنیتی، اطلاعاتی و بازیگران براندازی است که در جامعه به شکل نوین و نرم حرکت خود را سامان دهی می کنند و یک حرکت عظیم در این امر انجام می دهند. این تئوریسین برجسته اصلاحات در ادامه با نگاهی آسیب شناسانه با بیان این که گفتمان ما از تولید و بازتولید مفهومی بازمانده است، افزود: متولیان آن گفتمان با طراوتی که پس از انقلاب ایجاد شد، چندی است دغدغه قدرت پیدا کرده‌اند و چون به بازی قدرت می‌پردازند، از بازی معرفتی، از تولید و بازتولید معرفتی، از تولید و بازتولید سبک زندگی، از تولید و بازتولید هویت، از تولید و بازتولید آموزه‌ها و ایده‌های معرفتی و از زیباشناسی معرفتی بازمانده‌اند و تمام دغدغه آن ها این شده است چگونه می‌توان در یک تصاحب قدرت پیروز شد؟ تاجیک تأکید کرد: این مواردی که در حاشیه قرار گرفته، موضوعاتی است که رهبری بارها به آن ها اشاره کردند و به صورت جدی دغدغه آن‌ها را دارند اما ما در پس و پشت آن فقط یک همایش گذاشتیم و چند روزی در فضای رسانه‌ای راجع به آن‌ها سخن گفتیم اما کسی نیندیشید که در پشت این شبیخون فرهنگی چه چیزی در جامعه در حال شکل گیری است؟ در پشت این سبک زندگی که جوانان ما را درگیر کرده است، چه نوع استحاله و براندازی صورت می گیرد؟ کمتر کسی دغدغه و اندیشه آن را دارد.

■ گفتمان سومی در ایران امکان تولد ندارد

این فعال اصلاح‌طلب همچنین درباره رقابت‌های گفتمانی و حضور گفتمان‌های اصلاح‌طلبی و اصولگرایی در جامعه می گوید: گفتمان‌های قدیم ما به‌علت این که امکان بازتولید و بازتغییر خودشان را ندارند به یک معنا در حال احتضار هستند، اما آلترناتیو سومی هم امکان تولد ندارد. در گذشته بسیاری از کنشگران سیاسی و روشنفکران سیاسی به یک جریان سوم اندیشیده‌اند اما جریان سوم هیچ‌گاه نتوانسته است متولد شود. این دو گروه می‌توانند با تغییر مسما و آن چیزی که ذیل ایشان است، همچنان دو آلترناتیو جدی باقی بمانند چون آخرین آمار نشان می‌دهد ۸۰ درصد جامعه ما گرایش های دینی دارند.

■ انسان ایرانی در تحلیل نهایی انسان دینی است؛ سکولار نیست

تاجیک در عین حال معتقد است بر اساس آمارها انسان ایرانی در تحلیل نهایی انسان دینی است، انسان سکولاری نیست یعنی به‌صورت رادیکال از دین عبور نکرده است، همچنان خداباور است، ممکن است نگاهش به خدا و دین متفاوت باشد، ممکن است از نظر فرامین و آموزه‌های دینی با دیگری متفاوت باشد، اما همچنان دینی فکر می کند و بعد از چندین دهه با تمام فراز و فرودهایی که جریان های سیاسی کشور داشتند و تمامی تلاش‌های وسیع و عظیمی که گروهک‌ها و جریانات اپوزیسیونی در خارج و داخل انجام می‌دهند، مردم همچنان به نظام دل بسته‌اند.

نشانه‌های امید به حل بحران سوریه در آستانه مذاکرات «آستانه»

همزمان با سفر رئیس ستاد مشترک نیروهای مسلح ایران به آنکارا، برخی رسانه‌ها از توافق سه جانبه روسیه، ترکیه و ایران درباره بحران سوریه خبر داده‌اند. به گزارش پایگاه خبری تحلیلی الوقت، روزنامه دیلی صباح در گزارشی اعلام کرد در سفر فرمانده ستاد مشترک نیروهای مسلح ایران به ترکیه، این دو کشور به یک توافق مشترک با روسیه برای حل مسئله ادلب دست یافته‌اند. به نوشته روزنامه دیلی صباح، در حالی که گفته می شود آمریکا خود را برای حمله نظامی به ادلب آماده می کند، تهران، دمشق، آنکارا و مسکو در حال توافق بر سر یک تلاش مشترک برای یافتن راهی هستند که به نفع هر سه کشور باشد و مذاکرات آستانه را برای حل این مسئله آغاز کرده‌اند. منابع دیپلماتیک ارشد در آنکارا به دیلی صباح گفته‌اند: فرماندهان ایران و ترکیه در دیدار هفته گذشته خود بر سازوکاری برای یک منطقه کاهش تنش دیگر در سوریه، در شهر ادلب به توافق دست یافتند که شامل ارتش روسیه نیز می شود. با این حال پس از سفر رئیس ستاد مشترک نیروهای مسلح ایران به ترکیه، رسانه‌های روسی از سفر رئیس ستاد مشترک نظامیان روسی به آنکارا برای رایزنی با همتایان ایرانی و ترکی خود خبر دادند، موضوعی که نشان می داد مواضع ترکیه تا حد زیادی در حال نزدیک شدن به ایران و روسیه است.

■ چرا مواضع ترکیه به مواضع ایران و روسیه در سوریه نزدیک شد؟

مجموع تحولات اخیر که شامل سفر نظامی بلندپایه ایران به ترکیه و پس از آن تصمیم رئیس ستاد مشترک نظامیان روسی برای سفر به آنکارا بود به روشنی نشان می دهد هر سه کشور درباره حداقل هایی در ارتباط با سوریه به اشتراک نظر دست یافته‌اند. با وجود آن که تا پیش از این آنکارا مواضعی متفاوت از تهران و مسکو درباره دمشق اتخاذ می کرد، اما برگزاری نشست سه جانبه در آنکارا تا حد زیادی حاکی از نزدیکی مواضع سه کشور در ارتباط با سوریه است. با این حال چرا ترکیه به مواضع روسیه و ایران در سوریه نزدیک شد؟

■ ۱. وجود دشمن و اهداف مشترک میان سه کشور: بدون شک آن چه هم اکنون به نزدیکی ترکیه، ایران و روسیه در مسئله سوریه منجر شده، وجود دشمن مشترک تهدیدات تروریستی است. ترکیه فقط در سال ۲۰۱۶ هدف ۱۶ حمله تروریستی بزرگ بوده است. تقریباً هر ماه یک حمله تروریستی. در این میان استانبول حداقل شاهد چهار حمله تروریستی در سال ۲۰۱۶ بود و مجموع این شرایط به معنای تهدیدات عمده تروریستی علیه ترکیه است. تهدیدات تروریستی برای ایران و روسیه نیز اگرچه نه به شدت ترکیه اما تا کنون موضوعی مهم و تجربه شده بوده است. این شرایط نشان می دهد هر سه کشور هم اینک با دشمنی مشترک به نام تروریست مواجه هستند.

■ ۲. تحولات میدانی سوریه و تقویت مواضع دولت مرکزی: از طرف دیگر تحولات میدانی سوریه را نمی‌توان بی تاثیر بر نزدیکی ترکیه به مواضع ایران و روسیه دانست. تحولات میدانی سوریه پس از آزادسازی حلب همواره به نفع دولت مرکزی دمشق پیش رفته است و حتی رهبران سیاسی مخالف بشار اسد در دیگر کشورها از جمله قطر و حتی اروپا مانند آلمان، این روزها مواضع متعادل‌تری را درباره دولت مرکزی دمشق اتخاذ کرده‌اند و دیگر مانند گذشته درخواست غیرقانونی حذف دولت مرکزی دمشق را پیش شرط حل بحران داخلی سوریه بیان نمی کنند. هم اکنون حتی کشورهای عربی مانند تونس و الجزایر نیز از علاقه خود برای برقراری روابط کامل دیپلماتیک با سوریه و بازگشایی سفارتخانه‌های خود در دمشق خبر می دهند و این مسئله به تقویت بیشتر جایگاه دولت مرکزی سوریه، بشار اسد و متحدانش منجر شده است.

■ تمایل آمریکا برای مذاکره با دولت

همزمان با سفر روسای ستاد کل نیروهای نظامی ایران و سپس روسیه به ترکیه و وجود نشانه‌هایی از شکل گیری ائتلاف سه جانبه تهران، مسکو و آنکارا، برخی مقامات آمریکایی از تمایل واشنگتن برای برگزاری مذاکره با دولت بشار اسد خبر داده‌اند. در همین زمینه «الاخبار» گفته است آمریکا تمایل خود را برای گشودن کانال تماس با نظام سوریه از طریق سلطان نشین عمان ابراز داشته است. الاخبار افزود: بر اساس اطلاعات (به دست آمده)، سلطان نشین عمان پیام‌های دوجانبه‌ای را (میان آمریکا و سوریه) ردوبدل کرده است، هرچند دمشق پیش شرط انجام این گفت و گوها را برگزاری مذاکرات در سوریه و پیگیری موضوعات سیاسی در کنار موضوعات امنیتی اعلام کرده است. با این حال سفر تقریباً همزمان مقامات بلندپایه نظامی ایران و روسیه به آنکارا که بیانگر شکل گیری محور ایران، روسیه و ترکیه در پرونده سوریه است، نوید چشم اندازی روشن در مذاکرات پیش روی آستانه درباره پنج سال بحران تروریستی این کشور است. بیانیه وزارت خارجه روسیه نیز که دو روز پیش منتشر شد، نشان می دهد امیدواری بسیاری به پیشرفت در حل بحران سوریه در مذاکرات آتی آستانه که قرار است تا اواخر ماه اوت (اوایل مهرماه) برگزار شود، وجود دارد. همچنین اگر در کنار شکل گیری محور تهران، مسکو و آنکارا و همچنین پس از آن صدور بیانیه وزارت خارجه روسیه، موضع گیری جدید مقامات آمریکایی را درباره لزوم مذاکره با دولت بشار اسد قرار دهیم، به خوبی به این نکته واقف خواهیم بود که تا چه میزان چشم انداز پیشرفت در حل بحران تروریستی سوریه در آستانه مذاکرات «آستانه قزاقستان» روشن است.

